SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 191. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 6, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 6-го ЖОВТНЯ 1988 Ч. 191. РІК XCV.

Українські баптисти святкуватимуть Тисячоліття у Вашінґтоні

Вашінґтон. — Як інформують з Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні, пастори і вірні Українського Євангельсько-Бптистського Братства візьмуть участь в усіх імпрезах тут в столиці в днях 7-9-го жовтня ц.р.

Пастори Олекса Гарбузюк, Дмитро Марійчук, Володимир Домашовець та інші візьмуть участь у соборному Молебні в неділю, 9-го жовтня, разом з ієрархами Українських Церков.

У неділю вранці, в год. 9:15, баптистські пастори відправлять Богослужіння для своїх вірних у Першій баптистській церкві, 328 16 вул. Північний Захід, яку дав до диспозиції українських баптистів їх приятель-парох д-р Еверет Ґудвин, Він, як теж інші неукраїнські пастори, заповіли свою участь в Богослужіннях щоб спільно відзначити українське Тисячоліття.

У Стамбулі відзначено Тисячоліття

Стамбул (ОУПС). — Тут у днях 17-18-го вересня ц.р. відбулося заходами Уряду УНР світське відзначення двох українських державних актів у церковно-релігійних справах: акту кн. Володимира Великого з 988 року і закону Директорії УНР з 1-го січня 1919 року.

Перший акт відзначено в секуляризованій тепер св. Софії в неділю, 18-го вересня. В імени Уряду голова його Ярослав Рудницький привітав присутніх українців і чужинців і пояснив по-українськи й по-англійськи суть Володимирового акту про хрищення киян у 988 році, при чому цитував текст із Іпатського літопису про цю подію. „Візантійського документу в цій справі немає — говорив проф. Рудницький — все ж київське хрищення не могло пройти без відгомону в Царгороді, а зокрема тут, в соборі св. Софії, де вже раніше була княгиня Ольга, київські посли Володимира з 987 року й інші."

Наголошуючи світський, державно-правний характер акту Володимира з 988 року, проф. Рудницький оприлюднив примірники нововиданої праці УММАН про „назовництво графітів київської св. Софії". Перший примірник отримав присутній на цій церемонії голова Ресорту культури й науки Уряду УНР проф. Володимир Жила, що висловив признання й вдячність за це цінне наукове видання УММАН з нагоди українського 1000-ліття й обіцяв зберігати його як вияв вкладу української науки в відзначування цього великого ювілею. Після слова проф. Жили розповсюджено між присутніми примірники новонадрукованого значка із зображенням царгородської св. Софії й написами: „988 — Царгород 1988". Це вперше в історії українського друкарства оприлюднено в стінах цього величного храму українське наукове й філателістичне видання, а при цьому з'ясовано їхню ціль — відзначити Тисячоліття Хрищення України.

Відзначення 70-ліття акту Директорії УНР відбулося в одному з найбільш престижевих готелів — у Пера Паляс в Стамбулі, де св. п. проф. О. Лотоцький починав своє урядування, як посол УНР у Туреччині в 1919 році. Управа Пера Палясу включила його ім'я в готелевий проспект і уможливила приїзджим членам Уряду УНР та їхнім гостям влаштувати бенкет-симпозіюм для відзначення не тільки 70-ліття акту Директорії, але й для вшанування сина Лотоцького, д-ра Бориса, що прибув із Швайцарії з дружиною Бригідою на святкування 1000-ліття хрищення в св. Софії.

Вечір у Пера Палясі відкрив проф. Я. Рудницький і вітаючи зібраних попросив д-ра В. Жилу прочитати деякі сторінки із спогадів проф. Лотоцького про Стамбул, з тим і текст почесної грамоти УММАН, якою вшановано д-ра Б. Лотоцького, як представника й нащадка славної родини українських патріотів, що працювали в Стамбулі в роках 1919-20.

Від себе й дружини склав подяку за пам'ять і відзначення д-р Лотоцький, після чого він поділився спогадами про свою молодість у Стамбулі. Впродовж вечора проф. Жила прочитав текст акту Директорії, автором якого був О. Лотоцький. Накінець обидва професори подали до відома присутніх теми своїх доповідей, які мали прочитати на міжнародному науковому конгресі в Стамбульському університеті 21-го вересня.

Українці зустрілись з М. МекНолті в Олбані

Під час зустрічі (зліва): А. Дурбак, Т. Дурбак, М. МекНолті і В. Літинський.

Олбані, Н.Й. (Кор.). — Члени Управи відділу організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ), голова мгр Володимир Літинський, заступник голова мгр Андрій Дурбак і зв'язкова з законодавчими установами мгр Тетяна Дурбак зустрілися тут 13-го вересня ц.р., з демократичним асемблімено м нюйоркського стейту Майком МекНолті, що кандидує на посла до Конгресу ЗСА на місце посла Стреттона, який недавно уступив. Стреттон був великим приятелем українців, часто бував на українських імпрезах, промовляв, вітав українців з нагоди національних свят.

Голова місцевого відділу АОЛПУ мгр В. Літинський поінформував М. МекНолті про акції Української Гельсінкської Групи в Україні та в діяспорі, про сучасний стан в Україні. М. МекНолті обіцяв підтримувати акції УГГрупи в обороні українського народу та взагалі домагання українців. М. МекНолті домагається назначення окремого референта акції проти наркоманії, бо досі ця акція не мала успіхів. Він домагається також посиленої акції проти алкологізму, бо алькоголіків є далеко більше, як наркоманів, уведення у школах курсів про небезпеку алкоголізму й наркоманії, що були причиною багатьох смертних випадків.

Одначе він голосував проти кари смерти для продавців наркотиків шкільній молоді. Слід зазначити, що М. МекНолті часто буває на українських імпрезах і цікавиться українськими справами.

Українські вчені взяли участь в конгресі славістів

Джерзі Сіті, Н. Дж. (МК-У). — В Софії, столиції Болгарії, від 14-го до 22-го вересня ц.р. проходив 10-ий міжнародний конгрес славістів, в якому взяло участь приблизно 1.000 вчених-славістів, з цього біля 40 з України, один україніст з Польщі, один із західньої, а один із східньої Німеччини, два із ЗСА, один з Канади, разом приблизно 50 українських вчених. Конгрес працював у п'яти секціях, секції мовознавства, літературознавства, літературо-мовних проблем, фолкльористики та історичної проблематики.

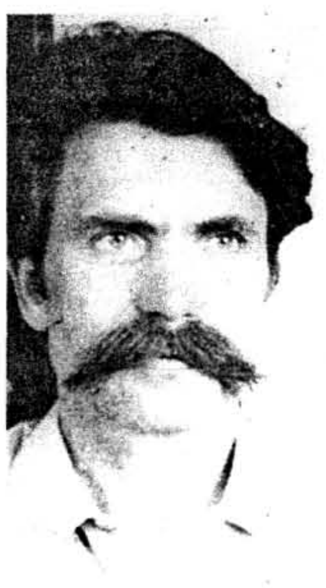
Крім цього двома окремими засіданнями конгрес відзначив річниці Франциска Скорини та Тараса Шевченка. На всіх засіданнях прочитано понад 700 доповідей. Закрився конгрес у середу, 21-го вересня, в народній опері звітами голов вище згаданих секцій, обранням голови міжнародного комітету славістів, чеського академіка С. Волмана, та святковим концертом. Наступний конгрес, через п'ять років, відбудеться в столиці Словакії, Братиславі.

Українську делегацію на конгрес, хоч формально вона не була виділена із совєтської, очолював академік В.М. Русанівський. Із мовознавчих доповідей української групи звернули на себе увагу доповіді В. Русанівського („Системна зумовленість історичного розвитку лексики"), Грищенка та Стоянова („Українсько-інослов'янські лексико-семантичні міжзональні паралелі") та Німчука („Лексика київських листків на фоні словникового складу інших старослов'янських пам'яток"). Проф. Олекса Горбач із Західньої Німеччини виступив із доповіддю у секції літературно-лінгвістичних проблем („Українсько-російський суржик в працях Винниченка та Корнійчука").

Із літературознавчих виступів цікавими були виступи Козака („Рефлекси місії Кирила і Методія на Україні в епосі романтизму"), Дончика, Жулинського, Рудякова (Український Радянський роман в контексті слов'янських літератур"), колективна доповідь Бородіна, Житника та Павлюка („Основи персональної наукової текстології"). Грабовича („Романтична автобіографія: самопроєкція в поезії Міцкевича та Шевченка"), Кірхнера („Щоденник Т.Г.Шевченка і традиція Журнал онтім"), Гобнера („Поезія Шевченка і переоцінка літературної спадщини в українській літературі і в літературній критиці 20-их років"). Чотири останні доповіді були виголошені на святковому засіданні присвяченому річниці Шевченка. Доповідь проф. Івана Фізера („Естетичний предмет Мукаржовського у світлі інтенційного предмету Гуссерля"), відбулася у секції літературної теорії в слов'янських країнах.

(Закінчення на стор. 3)

КҐБ ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕСЛІДУВАТИ ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА

Л. Лук'яненко (1976 р.)

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Н. Осока). — Довголітнього українського політв'язня-юриста Левка Лук'яненка по відбутті концтабірного ув'язнення не відпустили додому, а відвезли етапом в глухе сибірське село Березівка Томської области. Поселили в чоловічому гуртожитку, де в одній кімнаті мешкає кілька осіб. Там Л. Лук'яненко повинен відбувати п'ятирічне заслання без права виїзду за межі цього села. Його зобов'язали щомісяця в певні дні приходити до міліції.

Коли до нього приїхала дружина, то вони, не могли жити вдвох у кімнаті для чолівіків і почали шукати інше житло.

Ось що пише в листі до друзів про їхні поневіряння в засланні дружина Лук'яненка Надія: „Виїхала з Чернігова 2-го червня потягом до Москви а потім далі до Новосибірська. Звідти літаком АН-2 три години летіла до Парабеля. В літаку задуха, та щей гойдав дуже, так кепсько летіли мені ще не доводилося. В Парабелі цілий день сиділа на летовищі, бо літака до Березівки не було, а іншим транспортом туди добратися неможливо. Вечором, коли вже назбиралося десять душ, всіх підібрав транспортовий літак, котрий висадив нас у Березівці. З летовища до переправи добралася попутною машиною, а там Левко вже переправлявся човном через ріку Пайбугу, зустрічаючи мене, бо я з Парабеля зателефонувала на пошту і йому переказали. Переправившись через ріку, пройшли пішки приблизно з кілометр до того помешкання, яке він відремонтував за свій рахунок аби мати пристановище під спільним дахом. Та лише дві ночі нам пощастило прожити тут спокійно, воюючи тільки з комарами. А вранці 9-го червня сільрада прислала виконавця повідомити, що Левка викликають до міліції. Там дільничний міліціонер Балашов (урядник, як його тут називають) та начальник ЛЗП Осташов ознайомили Левка з рішенням сільради і дирекції ЛЗП про негайне звільнення самоуправно зайнятого помешкання і переселення Левка до гуртожитку. А куди подіти мене там не сказано. Коли я приїздила сюди вперше і пробула з 27-го лютого до 26-го березня, то Березівська сільрада приписала мене тимчасово. Тепер вони відмовились приписати, а це дає змогу міліції переслідувати мене за порушення пашпортного режиму.

Коли Левко підшукував житло для нас обох, люди показали йому напівзруйновану кімнату в старому

(Закінчення на стор. 3)

Державну безпеку СССР очолює тепер генерал КҐБ

Москва. — Газета „Ню Йорк Таймс" у виданні з 3-го жовтня ц.р. подала деякі подробиці про нового шефа КГБ, державної служби, безпеки Совєтського Союзу, назначеного на цей пост Політбюром у п'ятницю, 30-го вересня, і затвердженого Верховною Радою СССР в суботу, 1-го жовтня, генерал-полковника Владіміра А. Крючкова, який замінив на цьому пості Віктора. Чебрікова, перенесеного на роботу в апараті ЦК КПСС.

Коментатор газети надає цій події великого значення, що цього разу Політбюро приділяло велику увагу до підбору людини, яка мала очолити державні органи безпеки і каже, що за тією „увагою" напевно криється якийсь прихований плян. В. Чербіков був людиною, яку не можна було зарахувати до партійних апаратчиків, а навіть „порядних" кагебістів, бо він перед призначенням його на керівний пост в КГБ, радше цікавився внутрішніми совєтськими справими, зглядно слідкував за ростом населення в поодиноких республіках. Тепер цей пост зайняв професійний шпигун. В останніх роках ген. Крючков очолював перше головне управління КГБ, відповідальне за шпигунські кампанії за кордоном і за підривну роботу КГБ, ведену на території З'єднаних Стейтів Америки й інших країн Заходу.

Ідучи минулого року на вершинну конференцію до Вашінгтону, генеральний секретар Міхаїл Горбачов не забув взяти зі собою В. Крючкова, який дуже добре зарієнтований у праці американських розвідчих агенцій, зокрема Сі-Ай-Ей і ФБІ, тому, що він від 1967 до 1978 року був резидентом совєтської розвідки у ЗСА, працюючи секретарем ООН в Ню Йорку.

Свою кагебівську кар'єру Крючков розпочав у прокуратурі в Сталінграді в 1946 році. Три роки пізніше він закінчив всесоюзний заочний юридичний інститут, а в 1954 році вищу дипломатичну школу. Отримавши диплом Крючков виїхав на „роботу" до Мадярщини в характері третього секретаря амбасади СССР. Амбасадором тоді в Мадярщині був відомий пізніший шеф КГБ, а потім генеральний секретар ЦК КПСС Юрій Андропов. Покищо ще не відомо, яку ролю Крючков відіграв у придушенні мадярської революції два роки пізніше, але він отримав добру „науку" від Андропова, бо після переходу Андропова на роботу до ЦК КПСС у характері зв'язкового між сателітними країнами, поїхав з ними також і Крючков.

На протязі останніх 20 років, пише „Ню Йорк Таймс". В. Крючков, перейнявши частину відповідальностей Андропова, продовжував цікавитись подіями у сателітних країнах і писав статті про потребу економічних реформ. Не виключно, що саме тоді він звернув на себе увагу М. Горбачова. В 1967 році Андропов перебрав керівництво в КГБ, а Крючков отримав відрядження до Ню Йорку. Його завданням там була шпигунська діяльність і він передав в Москву масу різної інформації із ЗСА.

Деякі американські політичні спостерігачі й аналітики кажуть, що в атмосфері політики детанту, яка щойно відновлюється між ЗСА і СССР, Крючков розставлятиме тут свої щупальця і значно розширить шпигунську діяльність КГБ в Америці, бо для цього його агенти матимуть приготований політиками ґрунт.

У СВІТІ

З ПЕШАВАРУ У ПАКІСТАНІ повідомили, що під час бою між групою муджагедінів і віддiлом урядового комуністичного війська, загинула припадково японська журналістка Наоко Надзе. 30-річна журналістка займалася збиранням матеріялів і фотографій для написання репортажів про громадянську війну в Афганістані. Наступивши на міну згадана журналістка загинула на місці. Головне командування муджагедінів висловило співчуття японському урядові з цього приводу і вказало на небезпеку ведення війни комуністами, які розсівають по цілій країні міни, а навіть залишають на дорогах і біля шкіл діточі забавки, які вибухають і вбивають дітей.

У МАДЯРЩИНІ, ЯК ТАКОЖ В інших сателітних країнах, бракує газетного паперу і через це цілий ряд мадярських газет почали виходити з меншим числом сторінок. Інформуючи про це, представник, мадярського агентства МТІ потішав видавців і читачів, що це, мовляв, тимчасова криза і що велика кількість паперу вже знаходиться в дорозі до Мадярщини, але закордонні спостерігачі кажуть, що брак паперу в СССР і сателітних країнах це хронічне явище, яке не можна зліквідувати шляхом заряджень. СССР повенен був доставити Мадярщині 68,000 тони газетного паперу, але у зв'язку з браком цього продукту в самому Совєтському Союзі, Москва зменшила доставу на 7,000 тони.

У ПОНЕДІЛОК, 3-ГО ЖОВТНЯ ц.р., в Мюнхені, Західня Німеччина, помер на 73-му році життя прем'єр-міністер баварського уряду, колишній міністер оборони у федеральному уряді в Бонні, визначний західньонімецький політик-консерватист, від чого він зовсім не відпекувався, як це роблять численні інші політичні діячі. У повідомленні про смерть коментатор баварського радіо заявив, що Франц-Йосеф Штравс був одним із архітектів Федеративної Республіки Німеччини. Крім голови уряду у провінції Баварія, Штравс був головою Християнсько-соціяльного союзу, політичної партії, яка тісно співпрацювала з Християнсько-демократичним союзом, партією теперішнього канцлера Гельмута Коля. В останньому часі погляди Штравса на справи міжнародної політики були радше прагматичні. В останніх роках він відвідував Совєтський Союз, Чехо-Словаччину, Східню комуністичну Німеччину, Ізраїль, Південно-Африканську Республіку та інші країни.

ЯСІР АРАФАТ, ЛІДЕР Палестинської Визвольної Організації, прибув на триденну візиту до Китайської Народної Республіки. Згідно з інформаціями головного керівництва ПВО, Арафат стрінеться з китайськими партійними і урядовими представниками і обміркує з ними ситуацію, яка витворилась на окупованих Ізраїлем арабських землях, зокрема на західньому березі ріки Йордан і смузі Гази. Як відомо, ПВО шукає альянта в боротьбі за палестинську державу після того, як король Йорданії Гуссейн відсепарувався від моральної і матеріяльної підтримки арабів на окупованих землях, побоюючись мабуть відплатних акцій Ізраїля. Між поодинокими державами дискутується тепер справа доцільности створення і проголошення тимчасового уряду на окупованих землях, який полагоджувавби усі дипломатичні справи, замість ПВО. До цієї ідеї прихильно поставились пекінські комуністи.

ПОЛІТБЮРО ВИМАГАЄ ПЛЯНУ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Москва. — На надзвичайному короткому засіданні Політбюра, з участю генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Горбачова, яке відбулося у вівторок, 4-го жовтня ц.р., більшість членів Політбюра, в тому числі також М. Горбачов, домагалися зреалізування конкретного пляну для сільського господарства, з надією на збільшення харчових продуктів в майбутньому, а також апробували видання нового журналу і нової партійної газети.

Совєтське пресове агенство ТАСС в короткому повідомленні про перебіг нарад Політбюра говорить про скору реалізацію реконструкції совєтського сільського господарства, зміни тактики, плянів, керівництва, головно у сільськогосподарських частинах країни і легкої індустрії, пов'язаної в більшій чи меншій мірі з виробом харчових продуктів. М. Горбачов звернув увагу членам Політбюра, що населення Совєтського Союзу починає нетерпеливитись справою припізнення еконімічних перемін, браком сільськогосподарських продуктів і у зустрічах з керівними членами партії і уряду домагається вияснення тієї справи, а також пишуть листи до засобів масової інформації. М. Горбачов мав в першу чергу на увазі його численні зустрічі з населенням на Сибірі.

ТАСС підтвердив раніші здогади, що наради Політбюра треба б вважати вступом до чергового пленуму Центрального Комітету КПСС, дату якого покищо не визначено, але він напевно відбудеться при кінці жовтня, напередодні святкувань Жовтневої революції в Москві. Спочатку дехто з політичних спостерігачів, почувши про зміну відповідальности для Єгора Лігачова, який тепер у Політбюро відповідатиме за зміни у сільському господарстві думав, що це пониження для нього, сьогодні деякі з аналітиків міняють свою думку кажучи, що якраз він може відіграти неабияку ролю у структуральній зміні економіки, поважну частину якої становить власне колгоспна система сільського господарства. Горбачов найкраще про це знає, яку велику ролю відіграє в СССР сільське господарство, бо він сам від 1978 року, аж до вибору його на генерального секретаря ЦК КПСС в 1985 р., займався практично цими справами.

Нові партійні видання, про які була мова спочатку, були схвалені більшістю голосів. Нова газета „Правітельственний Вєснік" покриватиме справи пов'язані з урядовими рішеннями у перебудові, гласності і повідомлятиме про зміни; журнал займатиметься проблемами компартії, змінами осіб, пересуненням на постах і точним з'ясуванням потреб гласности і економічної перебудови. Публікації запропоновані окремою резолюцією ще на партійній конференції в червні цього року.

В іншій інформації, пов'язаній з минулотижневими змінами голориться, що у Латвії звільнено партійного лідера Боріса К. Пуго, якого замінив Ян Дж. Ваґріс, який дотепер був головою Верховної Ради Латвійської ССР.

В Канаді проголошено вибори

Торонто. — Прем'єр-міністер Канади Браєн Малруні, в суботу, 1-го жовтня ц.р., проголосив загальні вибори на 21-го листопада ц.р. для того, щоб голосами більшости країни вирішити одну з найважливіших справ країни — свобідної торгівлі між Канадою і Америкою. Всі три партії Канади погоджуються в тому, що це є найважливішим рішенням для Канади в цьому столітті. Це досить делікатна питання викликало в країні дуже гарячі дискусії і причинилося до проголошення Б. Малруні виборів.

Проголошуючи дату виборів, Б. Малруні сказав, що, „даючи виборцям цю справу під голсування, моя партія консерватистів вірить у майбутність і зрілість Канади". Годину пізніше провідник опозиційної Ліберальної партії Джан Тирнер заявив, що він не дозволить на те, щоб Б. Малруні знищив 120-літню велику мрію, котрій на ім'я Канада". Третій з черги провідник партії Нових демократів Едвард Бродбент пояснив свою опозицію до цього пляну тим, що підкреслив існування на Північно-американському континенті двох дуже сильних і вічно конкуруючих понять добробуту: американський нічим і ніким необмежений капіталізм і канадське поняття, що в першу чергу ставить добробут громади поперед заробітковим зиском.

Отже 21-го листопада канадці матимуть можливість сказати своє слово у цій справі.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ ПІСЛЯ цілоденних здогадів і поголосок речник Державного департаменту Филис Овклі, заявила: „Ми можемо потвердити, що уряд Сирії сказав нам, що має під своєю охороною одного зі закладників, громадянина Індії мешканця ЗСА". Офіційні чинники в Дамаску сказали, що Мітілєшвар Сінг є під опікою лікарів відпочиває в лікарні, де його відвідав американський амбасадор до сирії Едвард Джереян. Він відтак полетів до Лондону. М. Сінг був схоплений разом з іншими трьома американцями з подвіря Бейрутського університетського коледжу в січні 1987 року.

ІДУЧИ НА ЗУСТРІЧ ДВОМ найбільшим продуцентам автомашин, фірмам Форда і Дженерал Моторс, Департамент транспортації знизить на 1989 рік свої вимоги ощадносоти бензини з 27.5 миль на гальон до 26.5. Обидві фірми твердили, що така вимога вже в цьому наступному році для них не є до здійснення, а якщо Уряд буде настоювати, то вони будуть змушені звільнити багато працівників з огляду на можливість упадку продажу автомобілів.

РЕЧНИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ енергетики заявили, що вони як і їхні попередники з Комісії атомної енергії є співвинні в тому, що задержували в таємниці перед громадкістю країни про ряд поважних випадків продовж 28-ох років на нуклеарній станції Савана рівер в Південній Каролайні. Вийшли ці проблеми на денне світло тому, що на зізнаннях перед конгресовою комісією почало падати підозріння про замовчування тих фактів фірмою ДюПант, яка є керівником цієї станції. Одначе там же виявилося, що фірма ДюПант чесно звітувала про всі ці випадки регіональному бюрові департаменту в Айкен, Південна Каролайна, але ці звідомлення чомусь ніколи не попадали до секретаря департаменту енергетики у Вашінгтоні.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274 6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.

За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Боротьба за владу в Кремлі

Загадка раптового відкликання до Москви советського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе виянилася дуже швидко. Міхаїл Ґорбачов, як генеральний секретар компартії СССР, скликав несподівано, без попереднього повідомлення, засідання Центрального Комітету, на минулу п'ятницю, 30-го вересня, він перевів нову чистку в ЦК і Політбюрі по лінії скріплення своєї влади відсуненням в тінь своїх противників. До найважливіших змін належало позбавлення титулярної президентури СССР Андрея Ґромика, який протягом 37 років був міністром закордонних справ і був ворогом Ґорбачова. Він перестав бути членом Політбюра з уваги на свій вік — 79 років. Другим найважливішим ходом Ґорбачова було призначення Єґора Ліґачова на голову комісії для нагляду над сільсько-господарськими справами. Викинули з Політбюра також довголітнього колишнього амбасадора у Вашінґтоні, Анатолія Добриніна, який був дорадником Ґорбачова в справах Америки. Його виключення пояснили також його пізнім віком. Загалом виключено або обнижено у функціях, п'ять осіб із керівництва із їхніх становищ в Кремлі включно з каґебістом Віктором Чебріковим. 300-членний упривілеєний гурт Центрального Комітету „радив" у минулу п'ятницю півгодини, а пленум Верховної Ради у минулу суботу 40 хвилин. У цих двох днях не було ніяких дебат. На місце Ґромика президентом СССР став Міхаїл Ґорбачов, а тим що він став уже не репрезентативною фігурою без дійсної влади, а відповідальним за закордонну і військову політику. Всі ті зміни переведено „одноголосно", бо члени партійного ЦК підносили руки як манекени, як роботи большевицької продукції.

Передбачування, що Міхаїл Ґорбачов, який прийшов до влади три роки тому, зазнає долі Нікіти Хрущова, бо його викурять при якійсь нагоді його противники з правого крила партії, показалося невірне. Виявилося, що Ґорбачов надзвичайно зручний тактик у грі за владу, терпеливий і плянує свої ходи на довшу мету. Призначення лідера опозиції Єґора Ліґачова відповідальним за сільсько-господарські справи, — це перший крок, щоб невдовзі оскаржити Ліґачова у недбальстві і скинути на нього вину за жалюгідний стан харчівництва в СССР, яке не може покращати, поки існує державна контроля над сільсько-господарською продукцією. Побільшення присадибних господарств і „винаєм" невеликих кусків орної землі селянам не збільшить продукції поки існують радгоспи і колгоспи і поки селянин у СССР знатиме, що він працює не на своїй, а державній землі.

Ґорбачов змінив теж голову всемогучого КҐБ. Ґорбачов позбувся з КҐБ Віктора Чебрікова, зробивши його секретарем ЦК і „референтом правних справ". Чебріков спершу піддержував Ґорбачова, але перейшов був до опозиції і тепер за це потерпів. Новим шефом КҐБ став Владімір Крючков, який в останніх 10-ох роках займав високі пости в КҐБ. Зате Ґорбачов залишив у Політбюрі Володимира Щербицького, першого секретаря „Радянської" України, бо Щербицький потрібний Москві як русифікатор і більший комуніст, як українець. У Кремлі нічого так не боятьcя, як зросту національного руху в Україні: Щербицький, типовий ренеґат і вислужник ворожому режимові, користується довірям Ґорбачова як сторож „єдіної неділімої", бо гласність і перебудова може облегшити режим, може й перевести чудо з покращанням економіки, але ніколи не допустить до мирного „розчленування" Росії від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море. Ґорбачов може перехитрити і позбутися своїх суперників у боротьбі за владу, але він не матиме сили зберегти імперію, яка з якоїсь причини і в якомусь часі мусить розлетітися, бо такий закон історії.

На цій останній чистці не закінчиться. Боротьба за владу в Кремлі буде продовжуватися і може ще принести неодну несподіванку. Такі видовища, як червнева „конференція" Компартії у Москві й оті чистки, що їх переводить Ґорбачов та які вже бували раніше — смертельні чистки Сталіна і викинення Хрущова і поворот за Брежнєва до сталінських метод — всі ті видовища можливі тільки в комуністичному світі темноти і насильства.

Степан Женецький

ЗА ПЕРЕБУДОВИ ПОГІРШАЛО ЖИТТЯ У СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

I.

Як повідомляють кореспонденти західніх часописів з Москви, в Совєтському Союзі люди нарікають, що за перебудови Ґорбачова, яка мала поправити, як він увесь час обіцяє — життя в країні — життя стало ще гірше, як було досі. Наявним доказом того були сцени в місті Краматорську на Сибірі, де під час нещодавніх відвідин Горбачова, люди голосно нарікали, що в крамницях немає товарів. Там люди відкрито зверталися до нього: „зайди і сам поглянь, там порожні полиці". Виявляється, що в багатьох випадках економічні обставини — а зокрема доставa щоденних товарів — за перебудови Горбачова, погіршали.

Якщо йдеться про щоденні закупи, то населення Совєтського Союзу висловлює думку, що за перебудови життя погіршало. Леонід Абалкін директор Інституту економіки академії наук Совєтського Союзу заявив на партійній конференції, що відбулася в червні ц.р., „що ситуація на економічному ринку, погіршала. Ба, щобільше: „національний прихід за останні два роки... зростав повільніше, як за часів застою в 1981-1985 роках", тобто за часів владування Брежнєва, якого тепер усі критикують.

Справу цю погіршує ще той факт, що в московсько-комуністичній імперії загально сподівалися, що господарські обставини, в наслідок перебудови, поправляться. Правда, загальний споживацький стан у Совєтському Союзі ніколи не був добрий, але мало хто припускав, що він може ще більше погіршитися. Правда, дехто із совєтознавців доказував, що всяка поправка в економічній ситуації буде попереджена зменшенням економічного розвитку, але вони чомусь не доглянули, що подібні економічні зміни в Китаї зразу причинилися до драматичного зросту китайської економіки та продукції споживацьких товарів, якого не було в китайській історії.

Де ж є ця перебудова?

Розчарування із-за браку поправи життєвого стану найяскравіше виявив публічно, на партійній конференції в червні, сталевар з Уралу цими словами: „Робітники питають — де є ця перебудова? Ситуація відносно харчових достав є така ж погана, як і раніше. Щобільше, запроваджено карткову систему на цукор. Не було м'яса раніше як і тепер. Щождо товарів щоденного вжитку, то вони взагалі зникли". Він сказав, що один його приятель шість місяців пробував, щоб купити телевізор, і не міг його отримати. А перед 18 місяцями було так баґато телевізорів на продаж, що він не знав, який вибрати".

З приходом гласности, коли стали висловлювати свою думку, світ довідався, що карткові системи на м'ясо і молочні продукти, стали давно життєвим фактом у найменше вісьмох із 15-ти совєтських республік. Раціонування цукру, що існувало в більшості міст поза Москвою, є наслідком заборони продажу водки, що є частиною перебудови. Цукор, а також картопля тому зникли, бо з них женуть самогон. Брак цукру, в свою чергу, спричинив брак цукерків і солодкого печива. Також дешеві „духи" (колонська вода) зникли, бо їх випивають ті, хто не може роздобути самогону.

Заборона продажу водки, це не єдина причина для погіршення загального життєвого стану в Совєтському Союзі. Також об'єднання багатьох міністерств в одне — що є також частиною перебудови — спричинилося до великого замішання в цілій країні. Ґорбачов запровадив програму контролі якости виробів, яка рівно ж довела до значних відпадків щоденних товарів, бо відкинуто багато виробів поганої якости.

А на завершення тих усіх нестач існує також велика можливість, що противники Ґорбачова активно саботують заосмотрення споживацьких товарів, щоб тим шкодити його перебудові. В Москві говорять, що так само поступали партійні бюрократи минулого року супроти Бориса Єльцина, тодішнього голови партійної організації Москви. Вони зумисно стримували доставу харчів щоб Єльцин виказався невдачею, і це було причиною, що його усунули зі становища голови партійної організації Москви.

Завеликі надії, що перебудова поправить життєвий стан населення, в парі із збільшеним його погіршенням, довели до загального розчарування. Гласність, тобто свобідніше поширення вістей, причинилася до того, що стало загальновідомо, що в цілій країні існує недостача споживчих товарів. А перед тим багато підсовєтських людей думало, що це тільки в них є так погано.

Спихають вину одні на одних

Гласність рівно ж причинилася до того, що люди стали відважніші. Незадоволення, яке було затискуване на протязі 70 років, тепер голосніше виявляється. Деякі незадоволення з національними почуваннями, в наслідок чого відбуваються масові протести не тільки у Вірменії, але й балтицьких країнах і в Україні. Наприклад, однією з причин незадоволення в Литві, є нарікання, що мовляв, в цій країні тому бракує харчів, що половину з того, що литовці випродукують, забирає собі московська республіка. (І це є дійсна правда. — СЖ).

Закінчення буде.

Американка

О, Канадо!

Кажуть люди, що сусіди тоді добрі, як хочуть вам простягнути щедру, добрячу руку. А як ви, сусіди, з холодної Канади, допомогли Америці в її пекельній біді? Навістила бо нас страшна, нестерпуча спека, люди пеклися мов шкварки, ледве дихали.

Вам там легше, бо Аляска піддуває вас холодом, а на нас бідних Фльорида дихала страшним, пекучим вогнем. Телевізор повчав, що над нами повисла якась хемічна парасоля, і не пускає дощу. Щось жовте, густе й гнітуче тягнулося тижнями в повітрі, але про парасолю зайво тут говорити, якісь фантазії. Чого то не балакають люди, як дірвуться (у свій час) мікрофону..

Та все ж таки треба признати, що в одній харчовій крамниці роздавали по крапельці Canadian Sparkling Soda. Дослівно, по одній крапельці.

А чому ви, добросердні, не нахилили берега вашого зимного Онтаріо і не хлюпнули щедро по нас коли не коновкою, то хоч звичайною підливачкою?

Та й ми, грішні (сором признатися), не дуже ліпші. З нашого потужного озера Мишиґен не дали напитися сухенькій ріці Міссісіпі. Справдилися слова: — „Море нам по коліна, а Міссісіпі по кістки".

Але воно не так то болить, як сам по собі молотиш, гірше болить від сусіда... До речі, ваші „панове на вершинах" нарікають, що ми, американці, затруюємо ваше довкілля, делікатно сказавши — не пахнемо. Уу, годі вимагати від Форда, Дю Понта, чи Тексако — одеколону Шанел 5. Того ще може доб'ємося, як народиться в Америці ще один умний Потебня. А може Лев Яцкевич подасть нам спасенну раду?

А покищо, — перед вами й перед нами Конґрес і вибори. Побачимо, хто буде сміятися, а хто рюмати. А може (борони Боже) й так вийде, що будемо рюмати всі разом, на стид, на сором, на нещастя...

По Конґресі й виборах хутко прийде зима, прийдуть люті морози, замете кучугурами, скує вас льодом, тоді чемненько й солодко попросите нас тонким голосочком:

— Пришліть нам, наші теплі сусіди, хоч одну електричну подушку!

— А ми скажемо: — А дзюськи!!

Юрій Р. Рибак

ДИЛЕМА ПРАЦІ ТЕЖ У КАНАДІ

Коли договір вільної торгівлі між Канадою та ЗСА стане дійсністю тим самим рушієм для двох економік, то тоді праця, як один із економічних елементів слідкуватиме за географічним напрямом товару та услуг наппівніч та наппівдень. І стало б доволі дивно, коли Канада та ЗСА посвятили б увесь час та енергію для будови висококонкуренційної економіки, а переочили, що тяжко знайти основну складову частину успіху, якою є якраз людина до праці.

Відомо, що Канада серйозно відчуває брак робітника різних кваліфікацій, однак індустрія, профспілки та уряд ще не узгіднили остаточну, спільну плятформу для розв'язки вишколу людей, бо, мовляв, багато приходиться переборювати.

Для загального накреслення, зачнімо від демографічної проблеми. Інтересно, що якраз Канада та ЗСА виявляють майже індентичну ситуацію відносно старіння робітників. За яких бо десять років зменшиться значно число двадцятьлітніх, а збільшиться кількість сорокалітніх. У висліді забракне молодої робочої сили. Ці зміни віку населення не є виключно місцевого характеру, а радше ґльобального і зчасом вплинуть на світовий ринок праці, викликаючи у його структурі внутрішні пересування... І тут очі звернуться у сторону жінок... Вони ввійдуть у фахи, в яких досі домінували чоловіки, а старші робітники займуть місця, що колись належали до молодих... Це демографічне пересування відчує особливо Канада, коли під час наступної декади прийдеться примінювати постанови договору вільної торгівлі в ЗСА.

У скорому часі противники цього договору матимуть поле до попису критикувати його економічну доцільність. Але економічні зміни прийдуть і так — і це без огляду на існування чи неіснування договору, бо життя, неначе ріка пливе своїм руслом. До розв'язки дилеми праці матиме теж велике значення політика канадських профспілок, що охоплює около 37 відс. усіх працюючих Канади. Це відсотково удвічі більше ніж у сусіда — ЗСА. При тому канадське членство є подекуди більш войовниче ніж американське і статистика в 1985 році записала 825 перерв у праці, під час, коли у ЗСА було їх тільки п'ять.

Канадська федерація незалежного бизнесу на основі переведеної анкети між своїми членами подала, що на першому місці бизнесової проблеми треба б поставити таки недостачу кваліфікованих робітників. Чому?... Тому, що кількість іміґрантів, які масово прибували в 50-их роках, значно зменшилась останнім часом, а мало зроблено, щоб нове покоління канадців займало вільні місця... Знову ж уряд провінції Онтаріо подав недавно до загального відома, що є 98 кваліфікованих занять, на які більше запотребувань ніж кандидатів. Між іншим туди зараховують теж машиністів, аналітиків комп'ютора та машинових механіків. В Онтаріо відчувається поважний брак автомеханіків, вони бо покидають працю у пересічно 54-му році, а доросту нема. Правда, молода людина любить майструвати біля своєї автомашини, однак у школі її не заохочують стати автомеханіком. Кваліфікований механік у Торонто заробляє коло 45,000 долярів на рік, себто те саме, що інженер, одначе престиж звання належить до... інженера.

Хоч лише одна четвертина канадців здобуває університетський ступінь вплив академічно-освічених бюрократів та виховників сильно домінує систему шкільного навчання, що її вони збудували згідно зі своїм сподіванням та бажанням. Це наставлення до освіти громадян не зовсім відповідає потребам бизнесу, який відчуває зростаючу конечність заспокоїти своє запотребування на працю. Постійно меншає, число тих, що вступають на роботу з потрібним вишколом, щоб обсадити вільні варстати праці. Постійно теж більшає число молодих градуантів зі загальним образуванням, яке, на жаль, з дуже малими виїмками може придатись у практиці... Правда. Виховання фахівців у високій технології та комп'юторському званні стало дуже модним. Але цей останній крик моди притемнює хмара істини. Пекучою потребою багатьох бизнесів є якраз люди, що знають, як поводитись з іншими людьми. Іншими словами в економіці, що сперта на услугах, дар доброї поведінки з покупцями та клієнтами є подекуди важливішими ніж саме програмування комп'ютора!

Щоб розвій канадської економіки в рамках вільної торгівлі вивести на правильну дорогу бизнес, уряд та профспілки мусять остаточно прийти до основного вирішення заснованого стану праці із притиском на встановлення програми для фахового вишколу і освіти робітництва. Тут знавці очікують, що Канада та ЗСА спільними силами скоординують свою економічну стратегію і використають надвишки і запотребування на кваліфіковану робочу силу без огляду на державні офіційні межі. Очевидно, що це є додаткова дилема у ділянці праці, яку можна б розв'язати без проволоки, бо два сусіди, дві приятельські держави, взялись до одного спільного діла — осягнути повний успіх.

І знову на канві канадсько-американського прикладу, зарисовується спостереження, що на дорозі до остаточного успіху економічних дій є людина, яка є початком і кінцем його.

Роман Левицький

Небелиці діда Паляниці

(І. Королівна)

Чому старий Паляниця встає рано-ранесенько? Відкриймо його таємницю. Він кожного ранку, осідлавши свого „Коня вороного", їде на сніданок до свого улюбленого ресторану, відомого по всьому світі, МекДоналд. Тут слід вияснити, що дід називає свій ровер „конем вороним" та ще слід додати, що дідові якраз минуло 80 років. Ровером він їздить, бо в нього артрит у лівому клубі і тяжко йому ходити, а на ровері сидиться вигідно, колеса веселі самі крутяться згори, а по-рівному, чи під гору треба тріщечки потиснути на педали і дід уже в ресторані.

Чому він туди їздить? Відкриймо його таємницю.

В цьому ресторані працюють молоденькі працівниці, середньошкільниці, і між ними має дід свої улюблениці. Вони його вітають милою усмішкою і американським молодечим привітом „Гай!" Від того привіту дідове обличчя зразу засяє небесною радістю і він воскликне сам до себе: „Та це ж по-українському вони мене вітають! Скільки ж то українських народних пісень на всі лади оспівують той „Гай зелененький", чарівне місце любовних зустрічів. „Ой, гай, мати", — „Ой, за гаєм, гаєм", — „Ой, у гаю при Дунаю", — „Ой, попід гай зелененький", — „Гаєм зелененьким вода тече", — „Гаю, гаю, зелен розмаю, любив дівчину, сам добре знаю". Усі ці пісні зразу оживуть у дідових споминах і він відгукнеться до кожної своєї улюблениці-працівниці-середньошкільниці голосним щирим відгуком: Гай! Гай! Гай! Дівчата чемно спитають діда, як він сьогодні почувається, дід відповість, що знаменито, і після того подадуть дідові сніданок. Вони знають, що дід полюбляє. Зроблять це швидко і справно, додавши ще від себе (в таємниці перед „начальством") якусь додаткову лакоминку і бажають дідові: „Гев, а гуд дей!", і дід Паляниця знає, що від того побажання його день буде щасливий. Та це ще не все. Одна найгарніша молоденька працівниця, (на дідовий смак), принісши йому до стола додаткову лакоминку, ще й поцілує діда. Це вона робить від того часу, коли дід сказав їй комплімент: „Ти тут між усіми, як королівна!"

Повернувши у веселому настрою додому, дід Паляниця сходить до пивниці, де він має свою „музичну кімнату", бере свою наймилішу улюбленицю „львів'янку", тобто бандуру виробу львівської фабрики, і досхочу грає, розкошуючись її чарівними звуками. В тому часі його дружина баба Паляниця ще собі досипляє недоспану ніч, „Там на горі", у своїй окремій спальній кімнаті, не знаючи, що її діда вже поцілувала королівна з ресторану МекДоналда.

Так минає дідові час до полудня. Зараз після обіду дід Паляниця спішить до поблизького коледжу на „Хорал". Чому він туди спішить? Відкриємо його таємницю у наступній небелиці діда Паляниці.

Слава Рубель

РИМ — ТИРОЛЬ

III.

Помпеї щораз більше розкопують, які пригадують усім про трагедію, яка зустрічала їхніх мешканців 24-го серпня 79 року перед Христом. На їхніх руїнах виростає нове місто, але ніхто не знає, коли Везувій знову зачне сипати попелом. Коли ми побачили Везувій, то дивилися на нього з недовір'ям, ану ж розгнівається, або покаже, що з такої великої нагоди, як 1000-ліття, він зачне сипати попелом на нас, щоб за других 1000 літ пригадати світові, що тут були українські паломники.

Славний Неаполь, портове місто, де колись приїджали люксусові кораблі і привозили багатих людей на вакації і відпочинок, сьогодні через модерну транспортацію завмирає, а люксусові готелі віють пусткою.

Хто не чув про Капрі, оспіваної піснями, як „Чи гямиш Капрі... і в лязуровій жду печері". Острів Капрі гарно положений, гористий і складається з двох частин, нижча Капрі, а вища Анакапрі, в якій знаходиться церква св. Софії. З романтики залишилося небагато. В пристані так, як всюди в туристичних атракціях, кіоски з різними дрантям, що зменшує красу цього прекрасного острова. Подорож до печери моторовим човном цікава хіба тим, що маємо нагоду оглянути довкола острів. Коло печери пересідаємо на малий човен на весла, чотири-п'ять осіб і їдемо до почери. Печера — невелика, але кілька човнів порушуються зовсім свобідно. Вона цікава тим, що хоч тут темно, вода відблискує ясноголубою барвою, дійсно лязуровою, що робить надзвичайно гарне враження. Тут візникові на пам'ятку треба дати американського доляра, бо ліри він не хоче.

Не обійшлося без того, щоб ми не відвідали славний фонтан Треві у Римі. Тут обов'язково кожний їде, щоб зробити своє особисте бажання. До того є спеціяльний ритуал, правою рукою через ліве рам'я кидається три монети. Але так, як Марта можна себе ошукати, бо вже в готелі вона спитала, чи за кожну монету робиться одно бажання, так, вона переплатила. Треба було побачити і еспанські сходи, на яких сидить так багато людей, що доброї знімки годі зробити. В тій частині міста живе найбільше чужинців і довкола є гарні крамниці.

Італія — країна контрастів, південь спалений, бідніший, люди повільні зі зовсім зрозумілих причин, горяч. Колись, як ми їздили на південь, Мехіко, чи Караїбські острови не розуміли чому тут всюди є „сієста", тобто, ніхто не працює і все замкнено. З огляду на брак охолодження між год. 2-ою і 4-ою годі будь-що робити.

Нарешті їдемо на північ з надією, що може буде холодніше. По дорозі краєвид міняється, щораз більше зелені, лани за ланами соняшників, немов ми в Полтавщині.

Зупиняємося у Фльоренції, колисці італійської мови і культури. Тамошні мешканці горді на своє походження і на своє місто, вони порівнюють його зі старими Атенами. Початки Фльоренції сягають 50 року перед Христом і було заложене римськими леґіонерами. Сама назва означає місто цвітів. Місто почало скоро розвиватися, в якому жило багато заможних людей, які сприяли розвиткові культури і мистецтва. Його контролювали церковні власті, які з кожним роком мали більшу владу і силу.

У XV столітті найбагатша родина Медичі, любителі мистецтва, не жалувала грошей, щоб Фльоренція стала одним з найбільших важливих міст Европи. Це був час в якому жили Боттічеллі, Леонардо і Мікель-Анджельо. Фльоренція також стала релігійним центром. Найкраща церква св. Івана Хрестителя покрита чудовим тусканським мармуром, білого, зеленого і рожевого кольору. Коло неї є катедра Санта Марія де Фіоре (св. Марії Квітів) з чудовою дзвіницею на 89 м., елеґантно і делікатно прикрашеною. Туру по Флоренції завдячую Тарасові, який по професії архітект і добре знає, що варто оглядати, бо в цей час його дружина Оксана зі сестрою Мартою мали інші пляни.

Тут жив, вчився і творив Мікель-Анджельо. Спочатку він навчався малярства, а відтак він перейшов на скульптуру. Перша його славна скульптура, яку ми бачили в Римі, це Мойсей, над якою він працював 40 років. У цей час уважали цю працю за дуже неуспішну і з того приводу він мав багато неприємностей. Він зображує Мойсея з інтеліґентними рисами обличчя, людину акції, сили і гніву. В Базиліці св. Петра є також його „Пієта", твір його молодости, який належить до одних з найкращих.

У Фльоренції не менше знаний Давид — це постать молодого юнака, який повний сили і готовий до акції, обережно дивиться вліво, бо згідно в цей час з віруваннями, праву сторону хоронили боги, а ліва була відкрита до зла. Остання його праця — це Базиліка св. Петра, над якою він працював сповнений любови до Бога. Він її не закінчив, але його концепцію використано. Подорозі до Венеції Ензо розповів про різні історичні події, які тут відбулися. Ось озеро Трасімено, де Ганібаль переміг римлян, а тут місцевість Ареззо, де винайшли музичну скалю, і ріка Піява, де наші батьки по стороні Австрії брали участь в Першій світовій війні і тому кінця немає. На зупинці на полуденок дві „дамочки" говорять між собою по-італійськи, почули, що ми говоримо по-українськи і їхня реакція була: „От тьомна маса". До Венеції їдемо через 52 тунелі, перед нами Апеніни. Нагадується пісня „З далеких синіх Апенін", що її залюбки співав нам наш приятель Цюха, а походить вона з часів Ріміні.

Продовження буде.

У ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ ТИСЯЧОЛІТТЯ: ПРИРЕЧІМ, ЩО ЗБЕРІГАТИМЕМО І РОЗВИВАТИМЕМО НАШУ КУЛЬТУРНУ СПАДЩИНУ!

КОЖНИЙ ГРОМАДЯНИН ЗСА МАЄ ПРАВО ГОЛОСУВАТИ. АЛЕ ЩОБ ГОЛОСУВАТИ, СЛІД ЗАРЕЄСТРУВАТИСЯ.

18-ий Міжнародний фестиваль у Ричмонді

У цьому році в Ричмонді, Вірджінія, відбувся Міжнародний фестиваль, в котрому 18 раз брали активну участь українці.

Протягом трьох днів — 9, 10 та 11-го вересня, брали участь українці-ентузіясти як в харчовому так і в культурному павільйоні.

Особливо добре потрудилися в харчовій будці і треба особисто відзначити родину Тараса та Джені Крейслерів, А. Яцюк, А. Костик та Р. Еванс. Дуже смачна страва, котру вони приготовляли на фестиваль (українські страви — вареники, налисники, український борщ, пампушки та різноманітне печиво).

Присутні,хто хоч раз побував на фестивалі в Конвенційному центрі, не пройшов мимо, щоб не скуштувати української страви. Також дуже гарно була оформлена сама харчова будка. На передній частині було видно український національний стяг з тризубом та художньо виконаний краєвид західньої України. Це все нагадувало про Українську Народну Республіку 1918-1922 років.

Треба коротенько згадати і про Український Культурний Відділ, де можна було побачити чудово намальовані образи кн. Володимира та кн. Ольги, котрі перші прийняли християнську віру та охристили Русь-Україну 1000 років тому. Тут же були виставлені ікони Божої Матері та Ісуса Христа. Традиційні українські рушники ручної роботи, писанки, альбоми, де показані українські православні та католицькі церкви, збудовані в XV-XVIII ст. у Західній та Східній Україні. Дуже добре розташовані різні філателістичні матеріяли–виставка на тему „1000-ліття Хрищення Руси-України", поштові марки України 1919-1922 рр., пам'ятні аркушики, коверти, котрі пояснюють про тернистий шлях Української Церкви.

До 1000-ліття Хрищення чудово оформлені аркуші з фотографіями, де показано Службу Божу в Ричмонді, Вірджінія, в церкві св. Івана Хрестителя та у Вашінгтоні в українському католицькому соборі Пресвятої Родини. На фотографіях показана візитація до Річмонду в 1985 році Митрополита Стефана Сулика.

Під час пояснення виставочного матеріялу спеціяльною печаткою ювілейного Комітету 1000-ліття погашалися коверти та ставилася печатка на програмі Міжнародного фестивалю (за три дні було поставлено більш як 4 тисячі печаток. За три дні виставку „1000-ліття Хрищення Руси-України" відвідали більш як 8 тис. людей різного віку та різних національностей. Пояснення давав власник виставки Григорій Приймак — член СУФН (Союзу українських філателістів та нумізматів). Люди, що відвідали виставку, були дуже задоволені, бо вони побачили своїми очами та дізналися більше про Україну. В підготові до цього Фестивалю велику допомогу надали 34-ий Відділ УНС та українська католицька церква св. Івана Хрестителя в Ричмонді. Під час всього часу на Фестивалі приґравали на платівках церковні хорали та Службу Божу, що записано в церкві, також українські народні пісні, козацькі та український гимн „Ще не вмерла Україна". Кульмінаційною точкою були виконані в новій обробці і в дуже жвавому темпі українські танці ансамблю з Балтимори „Лиман".

Присутні були дуже захоплені та задоволені тим, що вони побачили на цьому Фестивалі.

Л. Блонарович,
секретар 34-го Відділу УНС

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

В секції фольклористики, Кирчів, Мишанич та Пазяк виступили з доповіддю про національну своєрідність в народній баладі („Спільнослов'янське і національно своєрідне в художній системі народної балади"), а Юзвенко та Гайдай — про міжетичний зв'язок в фольклорі слов'ян.

В секції історичної проблематики виступили три делегати з України, І. Железняк, П. Толочко, П. Тронько (він теж один із заступників голови міжнародного комітету славістів).

Цікавим був виступ проф. Грабовича у дискусії над доповіддю академіка Верbesa („Українська література в загально-слов'янському контексті: періодизація, система зв'язків, типологія" з досвіду створення п'ятитомної колективної праці). Грабович піддав суворій критиці один із розділів цього п'ятитомника, присвяченого українській літературі в ЗСА.

В середу, 21-го вересня, група делегатів-українців відвідала могили Михайла Драгоманова та Михайла Паращука. Оба вони похоронені в католицькій секції міського кладовища. Обі могили в дуже занедбаному стані. Щоб не допустити до евентуальної ліквідації цих могил, делегати зустрілись із адміністрацією кладовища і довели їй вагомість цих видатних українців, історика та скульптора, для болгарської культури. Адміністрація запевнила делегатів про більш уважне піклування тими могилами. Делегати з України будуть робити заходи про перенесення тлінних останків Драгоманова та Паращука в Україну.

Підсумовуючи, можна сказати, що кількісно українська участь в цьому конгресі була задовільною. Відчувався однак брак україністів із західніх країн. Пусткою світила Канада. Чомусь деякі делегати з України не вважали доцільним виголосити свої доповіді українською мовою, як це, наприклад, зробили білоруські доповідачі, які як один виступили своєю рідною мовою. Не було виставки української наукової продукції. У загально совєтській виставці книжок-українських можна було порахувати на пальцях одної руки. УНІҐУ натомість подбав про включення своїх видань у загально американську виставку. Доповіді деяких делегатів з України, мабуть більше по інерції ніж по переконанні, були написані і виголошені з перспективи застійної методології. Були однак і високоякісні доповіді, сперті на об'єктивних даних і ідеологічно незаїманій оцінці.

Дуже побажано щоб на наступному конгресі у Братиславі україніка, кількісно і якісно, була більш помітною ніж на цьому конгресі, щоб виступи українських вчених були більш скоординованими і щоб ідеологія чи позанаукові міркування не втручалися у наукові досліди українознавчих дисциплін.

ПРЕДСТАВНИКИ ПРОФСПІЛКИ робітників сільського господарства заявили, що в більшості фармери не придержуються постанов виданих Федерльним урядом в справі мінімальних забезпечень гігієни для цих робітників. Досі не всі мають до диспозиції на місцях праці туалети, умивальки і свіжу воду до пиття. Валері Вілк, спеціялістка в справах здоров'я при Фармерському фонді справедливости, сказала, що „замало є покласти на папір правила, треба їх увести в життя".

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ Томас Кейн, щоб мати кращий вгляд у розвиток прибережного будівництва у своєму стейті, видав доручення, що всі нові будови, навіть однородинні хати, мусять мати дозвіл стейтового Департаменту охорони довкілля. Всі ці заходи і рішення виникають в наслідок виликої втрати туристичного гроша останнього літа на побережних пляжах. Знавці твердять, що вже давно інші стейти, які знаходяться на берегах Атлантійського і Тихого океанів, мають багато більше строгі закони щодо їхньої охорони.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА розпочав з початком жовтня ц.р. нову сесію свого урядування. Сотні громадян хотіли приглядатися до вирішування деяких справ, а зокрема питань релігійного порядку, що вперше за три роки опинилися на списку справ до вирішення.

СУД У ВРОЦЛАВІ ЗАСУДИВ умовно групу робітників, прихильників підпільної профспілки „Солідарність". Суд відкинув прохання оборонців, щоб умовно також засудили лідерів „Солідарности" у Вроцлаві Юзефа Пінйора, Чеслава Боровчіка і Алєксандра Сарата і засудив трійку активістів на півтора року тюрми. Усіх їх прокуратор обвинуватив у нападі на охорону фабрики під час страйку солідарности з робітниками інших підприємств. Вони фізично потурбували кількох сторожів, а одному поламали руки. Всіх інших активістів страйку засуджено на три роки умовно з додатком, що їх можуть на протязі цих трьох років засудити за будь-які інші порушення закону.

ЕРІХ ГОНЕКЕР, КЕРІВНИК комуністичної партії Східньої Німеччини і президент НДР, прибув на триденну державну візиту до Мадриду в Еспанії. Він стрінувся з тамошнім прем'єр-міністром Філіпом Ґонзалєсом і обговорив з ними справи двохстороннього німецько-еспанського торговельного договору, а також можливість співпраці Европейської економічної спільноти з такимже бльоком совєтських сателітів до якого належить Східня Німеччина. Окремо відбулася зустріч Гонекера з еспанським королем Хуаном Карльосом. Візита Гонекера є першою в історії відносин між Еспанією і НДР.

У РОТТЕРДАМІ, ГОЛЛЯНДІЯ, невідомий терорист силою продістався до приміщення консуляту Марокко і на протязі кількох годин він тримав у закладі працівників консуляту, погрожуючи їм вбивством. Він був озброєний автоматичним крісом і пістолею. На вимогу поліції, яка через гучномовці закликала його до складення зброї, терорист здався в руки поліції. Мотиви цього випадку і національність терориста не подані до загального відома, поки ведеться поліційне слідство.

КҐБ...

(Закінчення зі стор. 1)

бараці. Протягом чотирьох років вона стояла порожня й нікого не цікавила, бо в ній не було ні дварей, ні віком, ні віконних рам, підлога прогнила, а на місці грубки лежала купа битої цегли. Левко відважившися відремонтувати кімнату. Вставив рами і двері, полагодив підлогу, пошклив шибки, збудував грубку з плитою. Чавунну плиту купив у ОРС-і. Найняв двох жінок, щоб потинькували стіни, стелю та побілили кімнату. Поробив різні полички. З дощок збив стіл, замість стільців поставив дерев'яні стовпчики, покривши їх різними торбинками. Дошки для ремонту придбав через начальника ЛЗП, а завгосп видала толь для покриття даху. З дозволу сільради та місцевого радіовузла встановили трансляційну радіоточку і взяли за неї плату відразу по жовтень місяць. Все це свідчить, що сільрада і ЛЗП не тільки не заперечувала проти нашого там поселення, але й допомагали хто чим міг. Коли ми вичистили від сміття дорогу і всю територію навколо бараку, то комісія по впорядкуванню села, створена сільрадою, оглянула й лишалася задоволена".

Та все змінилося, як тільки Березівку відвідав кагебіст. Не зважаючи на те, що в селі стоять пустками ще не менше десяти таких кімнат, саме на ту, котру відремонтував Лук'яненко, почав претендувати парабельський ліспромгосп.

Далі Н. Лук'яненко пише: „17-го червня з парабельської прокуратури прийшла постанова, в якій сказано:

„В травні 1988 року громадянин Лук'яненко Л. Г. самоуправно поселився в квартиру, котра довгий час не була зайнята в зв'язку з аварійним станом ...постановив санкціонувати виселення в адміністративному порядку гр. Лук'яненка Л. Г., 1927 р. народження, із самоуправно зайнятого помешкання, що належить березівському лісопунктові парабельського ліспромгоспу. Виселення здійснити через сім днів після вручення посанови гр. Лук'яненкові. Постанову для виконання направити судовому виконавцю парабельського народного суду. Постанова може бути оскаржена прокуророві Томської области". Підпис юрист 2 кл. А.А. Полторак.

21-го червня Левко відіслав скаргу. 27-го червня нас обох знову викликав урядник, він склав на мене протокол, що я порушую пашпортний режим. На протоколі я написала, що не порушую ніякого режиму, бо згідно з постановою з 28-го серпня 1974 року мене повинні були прописати за місцем проживання, як тільки я до них звернулася. 1-го липня знову отримали попередження, де сказано, що виселять нас примусово, якщо до 4-го липня не виберемось самі, кошти за примусове виселення будуть вирахувані з нас, та ще й накладуть штраф. 5-го липня отримали повідомлення з народного суду, щоб ми негайно туди з'явилися".

Це робиться за вказівкою КҐБ, котрого перебудова не торкнулася і він продовжує діяти старими методами. Кагебісти вже протягом багатьох років стараються розправи над чесними громадянами здійснювати чужими руками, тобто даючи секретні вказівки різним установам, не залищаючи при цьому жадних письмових наказів. На випадок політичних змін, вони уникнуть судової розправи.

В той самий спосіб кагебісти хочуть помститися над Л. Лук'яненком за участь в Українській Гельсінкській Спілці, головою якої його тепер обрано.

З України повідомили, що Лук'яненків таки виселили з того помешкання і вони зняли кімнату в місцевих селян.

ДОПОВНЕННЯ

У репортажі п.н. „У Кергонксоні відбувся Український День" („Свобода" ч. 184 з 27-го вересня 1988 року), я пропустив, що в програмі, крім виставки народного мистецтва, була ще книжкова виставка церковно-релігійної архітектури. Роман **Барановський**.

НІЛ КІННОК, ЛІДЕР Лейбористської партії у Великобританії, отримав більшість голосів на з'їзді у місті Блекпул і тим самим знову очолив цю партію, яка від приходу до влади консерватистів, яких оголює теперішній прем'єр-міністер Маргарет Тачер, переживають одні труднощі за другими. Н. Кіннок, скрайньо-лівий соціяліст, готовий тепер піти на всякі компроміси й ідеологічні уступки, щоб зберегти престиж лейбористів і повною силою виступити проти М. Тачер, яку він поборює не тільки, як консервативного політика, але як особу.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Афганістану Абдул Вакіль, виступаючи перед делегатами Генеральної Асамблеї ООН, обвинуватив Пакістан і ЗСА в порушенні домовленостей у справі Афганістану, підписаних у Женеві понад чотири місяці тому. „Війна і кровопролиття тривають", — заявив міністер, вказавши, що пакістанський уряд створює серйозні перешкоди групі спостерігачів, які направлені Організацією Об'єднаних Націй в Авганістан відповідно з женевськими угодами. Раніше речник міністерства закордонних справ СССР Геннадій Герасімов вказав, що миротворчі сили [illegible] „незадовільно виконують своє завдання". Це обвинувачення прозвучало напередодні того дня, коли стало відомо, що миротворчі сили ООН нагороджені Нобелівською премією миру за 1988 рік. Пакістан, за словами А. Вакіля, продовжує озброювати муджагедінів, які боряться проти просовєтського кабульського режиму Наджібулли. Мінсітер закордонних справ Афганістану відкинув обвинувачення преставників ЗСА і Пакістану [illegible] тому, що афганські збройні сили порушували кордони з Пакістаном і його повітряний простір.

В безмежному смутку повідомляємо
усіх знайомих розкинених по світі, що
в дні 30-го вересня 1988 року у Парижі

залишив нас ненадійно
наш Найдорожчий

сл. п. інж.

Коля Дрогомирецький

Ми попрощали Його в останню дорогу в дні 4-го жовтня 1988 року.

ЛЯЛЯ — дружина
ЗІРКА І ДАРКА — дочки
ЖАН — зять
НАДЯ, ЮРКО І СЕРЖИК — внуки
та ближча і дальша Родина в Австралії, Бразилії, Канаді і ЗСА

Отсим подаємо до відома
Родині, Приятелям і Знайомим,
що в дні 30-го липня 1988 р. в Монтреалі,
упокоївся в Бозі,
наш Дорогий і Незабутній
ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО

св. п.

ОСИП КОСАРЕВИЧ

Покійний народився в Зарічу, коло Золочева 25-го грудня 1898 р. Залишив у глибокому смутку: дружину Марію, доньку Віру з зятем Павлом, внуків Ореста, Ярослава і Даню, правнуків Юрка, Таню і Павлуся. Пам'ять про Нього буде на завжди поміж нами, а Канадська земля нехай буде Йому легкою.

Рівночасно складаємо щиру подяку о. дек. Іванові Гаврилюкові за відправлені похоронні обряди і усім, які взяли участь в тих відправах.

Рівнож сердечна подяка за пожертви на Служби Божі, за надіслані квіти і вислови співчуття.

Зокрема велика подяка за щирі пожертви на нев'янучий вінець в пам'ять Покійного на Патріярший Фонд, на виховні цілі ОСУМ в Монтреалі.

Хай Всевишній Господь наділить усіх обильними ласками.

Горем прибиті

ВІРА І ПАВЛО з Родиною

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що у вівторок, 4-го жовтня 1988 р. відійшов у Вічність
на 26-му році життя
наш Найдорожчий і Незабутній
СИН І БРАТ

бл. п.

Михайло Павелчак

ПАНАХИДИ у середу, 5-го жовтня і в четвер, 6-го жовтня 1988 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Thomas Quinn, 35-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в п'ятницю, 7-го жовтня 1988 р. о год. 9-ій ранком в церкві Чесного Хреста в Асторії, звідки Тлінні Останки будуть перевезені на український католицький цвинтар св. Духа в Hamptonburg, N.Y.

Залишив у смутку:
батьків — МИКОЛУ І МАРІЮ
братів —
ПЕТРА з дружиною ДАЯНОЮ і дітьми: ПЕТРОМ, ПАТРИСЕЮ І ДЖЕНІ
МИРОНА
сестру — АННУ з чоловіком ДЖОЄ і дітьми
ПОЛ І МІШЕЛ
стрийків в Україні —
ІВАНА
МИХАЙЛА
МИРОНА
тети в Україні —
АННУ
ЮСТИНУ

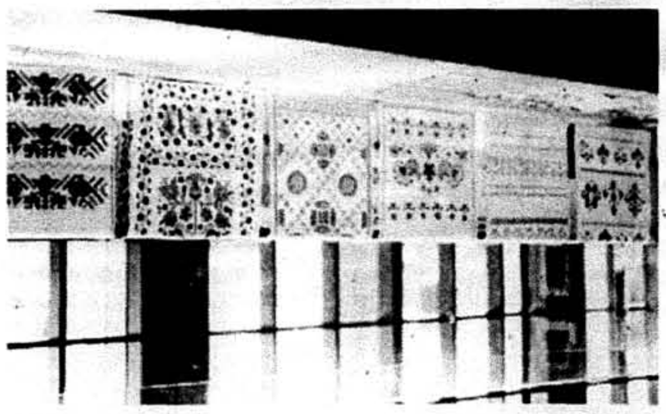
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Зразки українського народного мистецтва на міжнаціональній виставці в Ню Йорку

Український Музей у Ню Йорку вміло підібрав чудові вироби в стилі українського народного мистецтва для виствки „Традиції національних груп в Ню Йорку й околиці", яка нині відбувається в мистецькій галереї Пейнвеббер. Її відкрито 13-го червня ц.р. і вона триватиме до 14-го жовтня.

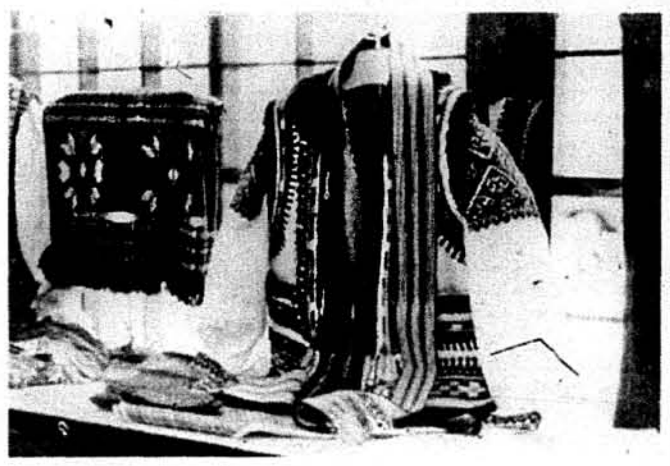
Частину експонатів для цієї виставки УМ вибрав зі своїх колекцій, а частина з них надійшла із збірок мистців. Мистецькі вироби, виконані в Америці талановитими майстрами, віддзеркалюють мистецькі традиції, сторіччями плекані на Україні.

Виставку влаштував Музей Американського Народного Мистецтва в Ню Йорку, заснований 1961 року. Згодом Музеєві стало тісно у маленькому будинку, де він містився. Тепер цей будинок перебудовують, а свої виставки Музей улаштовує в різних мистецьких галеріях Ню Йорку. Нинішня виставка є в галерії Пейнвеббер у центрі міста. З вулиці-ущелини між сірими хмародерами вільний вхід до голлу 38-поверхового будинку на розі Шостої авеню і 51-ої вулиці. По обох сторонах голлу — мистецька галерія зі скляними стінами до вулиці. Споруджений кілька років тому хмародер належить фінансово-посередницькій фірмі Пейнвеббер, яка запланувала на першому поверсі галерію, де мають зміняти постійно одна одну виставки, вхід на які безплатний. Сотні відвідувачів оглядають виставку „Традиції національних груп Ню Йорку й околиці". У поясненні до виставки написано, що вона показує працю рук американців різного національного походження і прагнення їх сердець. Всі різноманітні вироби, експоновані на виставці, були зроблені в Америці за останні сорок років, лише спогади та традиції привезено з батьківщини. На виставці є зразки культурної спадщини кількох національних груп (українці, греки, жиди, італійці, китайці, латвійці, литовці, угорці, також імігранти з Вест-Індії), є зразки народного мистецтва, що було, а де-не-де ще є в світі перед наступом масової культури, змішування культур в Америці.

Рушники Мирослави Стахів на виставці „Традиції національних груп Ню Йорку і околиці".

На виставці є кілька відділів.

У поясненні коло входу до відділу „Віра й ритуали" написано, що церкви, синагоги, мечеті й храми часто є осередками, які сприяють збереженню традицій національних груп, з яких складається населення Ню Йорку. На експонованих фотографіях — інтер'єр італійської католицької церкви у Ню Йорку, індуський храм, ритуальне святкування китайського нового року на вулицях Ню Йорку. Виставлено модель дерев'яної Святомиколаївської церкви в селі Криївка на Україні (робота Богдана Певного, позичена з УМ), а також є модель синагоги з жидівського музею Ню Йорку.

Гуцульський стрій роботи Дмитра і Євдокії Сороханюків.

Різьблений альбом роботи Михайла Черешньовського.

Коли ікони „Святий Георгій перемагає дракона" роботи Ярослави Сурмач-Мі[illegible] пояснення: народжена в Америці художниця намалювала ікону в традиційному староукраїнському стилі. З українськими традиціями вона знайома з дитинства, бо росла в крамниці „Сурма", де власниками були її батьки, які продавали українські мистецькі вироби, книжки тощо.

У цьому ж відділі є експозиція — дев'ять чудових українських вишитих рушників роботи Мирослави Стахів. Коло них — інформація про те, що в минулому рушники відігравали важливу ролю в житті українського народу: були пов'язані з ритуалами народження, весілля, похорону, також з ритуалами, пов'язаними із змінами пор року, які пізніше були включені в християнські ритуали Різдва та Великодня. Мистець-вишивальниця Марослава Стахів походить зі Львова, нині живе в містечку Міддлсекс, Н. Дж. Трохи вишивала ще на батьківщині, а серйозно заглибилася в мистецтво вишивки в Америці. Багато навчилася від Марії Сидоренко, мистця-вишивальниці з Полтавщини, яка викладала у Бавнд-Бруку курс полтавської вишивки — вирізування й мережки. М. Стахів також вивчає літературу, вібрала велику колекцію вишивок, улаштовує виставки.

Різноманітні кольористі експонати виставлені у відділі „Свята". У загальному поясненні написано, що в дні святкувань імігранти яскраво виявляють свою національну окремішність, дотримуються родинних традицій.

Яскравими виробами відзначають свої свята імігранти з тропічних країн. На виставці — фантастичні маски з пап'є-маше і кокосових горіхів, що їх одягають пуерто-ріканці, крокуючи вулицями Ню Йорку в день своєї щорічної паради. Є й яскраві червоні з блистками костюми з інших країн Вест-Індії. На фотографії — китайський танок лева, на картині художника Ральфа Фазанелла — італійський фестиваль у Ню Йорку.

Є й велика експозиція писанок — українських, латвійських і малярських. Українські в центрі, може, тому, що на них орнаменти різноманітніші, виконання тонше.

У відділі „Вироби в стилі народного мистецтва" впадає у вічі чудова дереворізьба майстрів українського, грецького і латвійського походження. Виставлено роботу українського скульптора Михайла Черешньовського — альбом з палітурками з різьбленого дерева. У поясненні написано, що дереворізьба є важливою ділянкою українського народного мистецтва. Вона прикрашає іконостаси, меблі, вікна. Подано коротку біографію Черешньовського: він народився на Україні в невеликому селі. Ще хлопчиком навчився дереворізьби: почав з виробу дерев'яних ґудзиків, бо їх тоді не було де купити. Потім здобув мистецьку освіту, став видатним скульптором. У дереворізьбі використовує українські народні традиції.

Неподалік стоять дерев'яні яскраво розмальовані скрині роботи іміграктки з Мадярщини. На них фантастичні рослини, птахи, тварини, орнаменти. Пояснення до експозиції інформує, що узори походять ще з середніх віків, нині розмальовані скрині роблять по мадярських селах, також їх роблять митці-малярі в Америці.

У цьому ж відділі — народні костюми з країн Східньої Европи, серед них українське убрання з Гуцульщини, яке зробили Євдокія і Дмитро Сороханюки з Пеннсавкен, Н. Дж. Також виставлені чотири чудові ґердани роботи Лариси Зелик, мешканки Ню Йорку.

У своєму листі до УМ заступник директора Американського Музею Народного Мистецтва і куратор виставки Джерард Верткін висловив подяку за співпрацю і професійні поради. Він пише: „Нема сумніву, що українські експонати на виставці 'Традиції національних груп Ню Йорку й околиці' є одними з тих, що найбільше захоплюють відвідувачів виставки. У виставлених рушниках, костюмах, дереворізьбі і писанках є почуття вірности національній свідомости, є досконалість виконання, краса і сила".

Радимо відвідати виставку. Адреса: Painwebber Art Gallery, 1285 Avenue of the Americas (corner of 51 Street) New York City.

Любов Дражевська

Посвячення нової будівлі в УОКЦентрі

У суботу, 17-го вересня ц.р. відбулося багатолюдне посвячення нової прибудови УОКЦентру. Посвячення довершив Владика Михайло Кучмяк при співучасті українських католицьких та православних духовників, представників українських організацій. З великим подивом та приємністю присутні оглядали цю прибудову, яка тепер буде мати великі вигоди для різних ділянок праці та залишиться пам'яткою для молодшої генерації та майбутньому поколінню.

Задуми і рішення дирекції УОКЦентру на чолі з президентом д-ром О. Черником довершили практично велику працю, що було несподіванкою для української громади Філядельфії. Неструджений, жертвенний, винахідливий д-р О. Черник в майбутньому допровадить будівлю Центру, що заслужить на велике признання, яке можна буде сміло назвати гордістю та меккою для української громади. Жертвенна філядельфійська громада може робити чуда своїми щедрими дарами. Школа, що не всі українці розуміють, яка це була благородна ідея купити велику посілість — школу, розбувудати та перетворити її дійсно в центр освіти і культури.

Гарно було започатковане святочне прийняття, присутні з духовенством проспівали „Многая літа" та запивши шампанським, перейшли до великої розкішної залі, де відбулася гостина. Розкішний буфет з різними стравами та кава зі солодкими ласощами були до смаку всім тим, що мають добрий апетит і добре здоров'я. Приємно було оглядати гарно, естетично розкладені різні страви. Належиться подяка та признання паням, які щедро нагодували і напоїли „спрагнених і голодних". Буфет був у заряді Іванки Луцишин і Д. Фелак. Після бенкету відбулася мистецька частина, у якій виступили секстет з хору „Думка" (Ню Йорк) та гумористка з Канади Люба Ґой. Присутні з великою увагою слухали кожну пісню. Одушевлення на обличчях виконавців було таке переконливе в піснях ліричного змісту, що їх можна слухати з найбільшою приємністю та насолоджуватись красою тембрів їхніх голосів. Творчий успіх не може бути опанований тільки емоційним шляхом, без певної професійної основи. Думаю, що керівник цього секстету як професійна людина в ділянці музики, М. Лев, звертає на це велику увагу. Технічна свобода, якою володіє секстет, дає йому велику можливість виконувати музичні твори духовної музики, наших музичних велетнів Бортнянського, Веделя, Березовського й інших. Під керівництвом обдарованого музичними здібностями дириґента композитора М. Лева, секстет при хорі „Думка" може здобути заслужену популярність серед українського та чужинецьких народів і завжди бути гордістю хору „Думка".

На закінчення мистецької програми був виступ талановитої гумористки Люби Ґой з Торонто. Уроджений талант з винятковим слухом, психологічне зрозуміння старших людей ранішої і теперішньої еміграції, досконале наслідування розвеселяло присутніх гумором та сарказмом протягом цілої години, за що гумористка була нагороджена спонтанними оплесками та загальним вдоволеним сміхом. Своїми здібностями як гумористка Люба Ґой здобуде признання і славу, як непересічний талант.

Програмою вів адв. Данило Максимюк.

В загальному імпреза мала великий моральний і матеріяльний успіх. Велика подяка належиться від присутніх гостей всім працівникам дирекції та тим добрим „невільникам", без яких д-р О. Черник не міг би швидко рухатися. Зокрема імпрезовій референтурі Д. Фелак загальна подяка за уряджения гарної мистецької програми.

Іван Гош

Св. п. С. Голубяк

Ділимося сумною вісткою з українським громадянством і членством СУА, що 5-го серпня ц.р. дзвони української католицької церкви св. Івана Хрестителя на півдні Пітсбурґу сповістили своїм жалібним голосінням про відхід у вічність колишньої довголітньої голови 27-го Відділу СУА ім. Ольги Басараб, св. п. Стефанії Голубяк.

6-го жовтня 1921 року в місцевості Волощина Підгаєцького р-ну у родині Романа і Марії Смагетів прийшла на світ донечка, якій дали ім'я Стефанія. І здається, що все складалося на те, щоб життя її плило нормальним руслом — зазнати радості батьківської та материнської любови і під наглядом їхнім рости на потіху для них. Одначе в тому самому часі химерна доля приготовляла свої пляни. В короткому часі, бо заледве мала Стефанія чотири рочки, відійшов у вічність її батько, а невдовзі вмирає мати. Мала Стефанія стала круглою сиротою. Згодом сирітську долю малої Стефанії улегшив її стрийко о. С. Гайдукевич, парох в селі Волощина. Отець Гайдукевич включив малу Стефанію у свою рідню, дав їй перші християнські напрямні — підставу до життя та загартованість, навчив любити Бога й Україну.

По закінченні місцевої школи перейшла під опіку сестер Василіянок до дальшого навчання, беручи курси з ділянки виховниці дошкілля. В 1938 році вийшла заміж за агронома Олексу Голубяка, який в тому самому часі був головою повітової округи Підгаєцького р-ну. Молоде супружжя замешкало в селі Горожанка. Впродовж кількох літ Господь поблагословив їх двома доньками — Іванною і Вірою. З огляду на велику громадську та освітню діяльність її мужа молода дружина крім родинних обов'язків включає себе у суспільну працю у галузях громадського відтинку. Молоде щасливе, повне надій подружжя має великі задуми на майбутнє — плянує про уліпшення родинних обставин, як і організаційно громадських.

На превеликий жаль, вибух війни та совєтська окупація Західньої України перекреслюють все, що було надбане. Родина Голубяків змушена була залишити рідні сторони і їхати у невідоме. Вони поїхали до Австрії і замешкали в м. Салзбурґ, а опісля до м. Лінцу. Там народився син Мирослав. В 1950 році родина Голубяків приїхала до Америки, до міста Вейнсвил, Північна Каролайна, працюючи на фармі. При кінці 1952 року переїжджають на постійне замешкання до м. Пітсбурґу, Па., й тут включаються у суспільно-громадське життя. Стефанія Голубяк вступає в ряди зорганізованого жіноцтва при Союзі Українок. Проявляє великий організаційний хист. Займає пости організаційної референтки, секретарки та протягом чотирьох каденцій — голови відділу. Організує збірки — продаж печива, чайні вечори, для ширшого громадянства, пікніки, запрошує прелеґентів до цікавих доповідей, сама дає ряд рефератів. Активно у відділі працює понад 36 літ. Більшість цієї суспільно-громадської праці виконує Стефанія як вдова, залишена з трьома діточками. Вона перебирає повну відповідальність за їхнє виховання та освіту. Стефанія не падає духом. Вона довгими годинами заробляла на хліб насущний у шпиталі. По 30-ох літах закінчує працю. Не зважаючи на тяжкий життєвий шлях, вона не заломилася під тягарем переживань, а навпаки символізувала тяжку жіночу долю. Із скромних матеріяльних заробітків вона зуміла дати відповідну освіту дітям та щиро, по змозі, дарувала на потреби організацій і установ. Великим бажанням покійної Стефанії було побачити та бути учасницею при посвяченні будови Української кімнати при Пітсбурзькому університеті. На жаль, не довелось їй дочекатися.

По довгій та важкій недузі на 67-му році трудолюбивого життя перестало битися серце дорогої нам усім членки св. п. Стефанії Голубяк.

Панахиду і Парастас, як і похоронні відправи, відслужив о. Петро Васльо із погребового заведення „Дмитрія", а похоронні відправи із церкви св. Івана Хрестителя при участі численної громади та членок 27-го Відділу СУА, які відпровадили свою посестру в останнє на кладовище української католицької церкви св. Івана Хрестителя.

Покійна залишила горем опечалених доньку Іванну з мужом д-ром Джаном С. Филипом, доньку Віру, сина Мирослава з дружиною Довн, п'ятеро внуків та родину в Америці, Канаді і Україні.

Іванна Старощак